

प्रदेश लोक सेवा आयोग
गण्डकी प्रदेश
नेपाल प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह (अप्राविधिक तर्फ), पाँचौ तह (प्रदेश/स्थानीय तह) का
पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र (Paper III) : सेवा समूह सम्बन्धी
(नेपाल प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूहको लागि)

खण्ड (A) : 35 अङ्क Section (A) : 35 Marks	५ प्रश्न × ५ अङ्क = २५ अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

१. कार्यालय संचालन र संगठनात्मक व्यवहार
- १.१ दर्ता, चलानी, फाइलिङ्ग, र पत्र व्यवहार
 - १.२ टिपणी, प्रस्ताव र प्रतिवेदन लेखन
 - १.३ जनसम्पर्क व्यवस्थापन
 - १.४ सेवाग्राही गुनासो व्यवस्थापन
 - १.५ बैठक व्यवस्थापन र निर्णय (माइन्यूट) लेखन
 - १.६ गोष्ठी, कार्यशाला र सेमिनार व्यवस्थापन
 - १.७ अभिलेख व्यवस्थापन
 - १.८ मासिक प्रगति/वार्षिक प्रगति सम्बन्धी व्यवस्थापन
 - १.९ जिन्सी सेस्ताको परिचय र महत्व
 - १.१० माग फाराम, खरिद आदेश, दाखिला रिपोर्ट र जिन्सी खाता सम्बन्धी जानकारी
 - १.११ कार्य विवरण र अधिकार प्रत्यायोजन
 - १.१२ कार्यालय निरीक्षण र अनुगमन
 - १.१३ प्रशासकीय कार्य फछ्र्यौट सम्बन्धी व्यवस्था
 - १.१४ संगठनात्मक मान्यता (Norm) र मर्यादा प्रणाली (Status System)

खण्ड (B) : 35 अङ्क Section (B) : 35 Marks	५ प्रश्न × ५ अङ्क = २५ अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

२. प्रशासन तथा व्यवस्थापन
- २.१ सार्वजनिक प्रशासनको परिचय, उद्देश्य र कार्यहरू
 - २.२ सार्वजनिक प्रशासन र विकास प्रशासन
 - २.३ निजामती कर्मचारीको नियुक्ति, काज, सरुवा, बढुवा, बिदा, आचरण, अवकाश र विभागीय सजाय

- २.४ संगठनको परिचय, उद्देश्य, स्वरूप र संगठनका आधारहरू
- २.५ देहायका संगठनको परिचय तथा कार्यहरू
- २.५.१ अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग
- २.५.२ महालेखा परीक्षकको कार्यालय
- २.५.३ लोक सेवा आयोग
- २.५.४ प्रदेश लोक सेवा आयोग, गण्डकी प्रदेश
- २.५.५ निर्वाचन आयोग
- २.५.६ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
- २.५.७ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, गण्डकी प्रदेश
- २.५.८ संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय
- २.५.९ प्रदेश सभा सचिवालय, गण्डकी प्रदेश
- २.६ व्यवस्थापनको परिचय, अवधारणा, उद्देश्य, क्षेत्र र कार्यहरू
- २.७ नेतृत्व, निर्णय, उत्प्रेरणा र मनोबल
- २.८ नियन्त्रण र समन्वयको आवश्यकता र महत्व
- २.९ समूह गतिशीलता
- २.१० संगठनात्मक परिवर्तन र विकास
- २.११ समय व्यवस्थापनको महत्व

खण्ड (C) : 30 अङ्क Section (C) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

३. सार्वजनिक सेवा व्यवस्थापन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

- ३.१ नेपाल सरकारको कार्य विभाजन नियमावली
- ३.२ प्रदेश सरकार कार्य विभाजन नियमावली (गण्डकी प्रदेश)
- ३.३ स्थानीय सरकार संचालन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ३.४ स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२८
- ३.५ सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४ तथा गण्डकी प्रदेश सुशासन ऐन, २०७६
- ३.६ सार्वजनिक खरिद र यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ३.७ सूचनाको हक तथा यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ३.८ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व तथा यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ३.९ विपत जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन तथा यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ३.१० सम्पत्ति शुद्धीकरण (Money laundering) निवारण अवधारणा र अभ्यास तथा यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ३.११ गण्डकी प्रदेश सभा नियमावली

द्रष्टव्यः उल्लिखित विषयसँग सम्बन्धित संवैधानिक व्यवस्था र सम्बन्धित ऐन तथा नियमावलीका बारेमा सामान्य जानकारी राख्नु पर्नेछ।

पाठ्यक्रम लागू मिति: —

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

नेपाल प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह (अप्राविधिक तर्फ), पाँचौ तह (प्रदेश/स्थानीय तह) का पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र (Paper III): सेवा समूह सम्बन्धी
(नेपाल प्रशासन सेवा, लेखा समूहको लागि)

खण्ड (A) : 30 अङ्क Section (A) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

१. आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी व्यवस्थापन

- १.१ बजेट अनुमान, स्वीकृति तथा मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (LMBIS) र प्रादेशिक मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (PLMBIS) र निकास सम्बन्धी जानकारी
- १.२ खर्च लेखाङ्कन र प्रतिवेदन
- १.३ सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (Public Sector Accounting Standard)
- १.४ खाता सुची (Charts of account), एकल कोष खाता (TSA), कम्प्युटराइज्ड सरकारी लेखा प्रणाली (CGAS) र निकास प्रणाली
- १.५ दोहोरो लेखा प्रणाली, नगद र प्रोदभावी आधारित लेखाप्रणाली
- १.६ लेखा फारम: गोश्वारा भौचर, बैंक नगदी किताव, बजेट सिट, खर्चको फाटँवारी, पेशकी बाँकीको विवरण, बैंक हिसाव विवरण, आर्थिक विवरण सम्बन्धी जानकारी
- १.७ लेखा प्रमुखको काम कर्तव्य र अधिकार एवं आर्थिक अनुशासनमा लेखा प्रमुखको भूमिका

खण्ड (B) : 30 अङ्क Section (B) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

२. सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापन सम्बन्धी जानकारी

- २.१ सार्वजनिक खरिद व्यवस्थापनको उद्देश्य र सिद्धान्त
- २.२ खरिद कार्यको जिम्मेवारी र खरिद विधि
- २.३ खरिद सम्झौता कार्यान्वयन
- २.४ खरिद व्यवस्थापनमा आचरण सम्बन्धी व्यवस्था
- २.५ खरिद कार्यको अनुगमन
- २.६ सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- २.७ सार्वजनिक खरिद अनुगमन प्रणाली

३. जिन्सी व्यवस्थापन

- ३.१ सरकारी सम्पत्तिको जिम्मा, लागत र संरक्षण
- ३.२ जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन कार्यान्वयन
- ३.३ बरबुझारथ व्यवस्था
- ३.४ लिलाम, मिन्हा र मर्मत संभार
- ३.५ बैदेशिक सहायतामा प्राप्त सामानको अभिलेख
- ३.६ सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (PAMS)

४. राजस्व र धरौटी श्रेस्ता सम्बन्धी जानकारी

- ४.१ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको संचित कोष र यसको संचालन
- ४.२ राजस्व दाखिला र राजस्व लेखा
- ४.३ राजस्वको केन्द्रीय हिसाव
- ४.४ राजस्व व्यवस्थापन प्रणाली (RMIS)
- ४.५ धरौटी आम्दानी र लेखाङ्कन कार्यविधि
- ४.६ धरौटी सम्बन्धी व्यक्तिगत र गोश्वरा खाता
- ४.७ धरौटी सदस्याहा सम्बन्धी व्यवस्था

खण्ड (C) : 40 अङ्क Section (C) : 40 Marks	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

५. लेखा परीक्षण प्रणाली

- ५.१ लेखा परीक्षणको परिचय, उद्देश्य एवं आधारभूत सिद्धान्त
- ५.२ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र आन्तरिक लेखा परीक्षण
- ५.३ लेखा परीक्षण सम्बन्धमा महालेखा परीक्षकको काम कर्तव्य र अधिकार
- ५.४ नियमितता, बित्तिय र कार्यमूलक लेखापरीक्षण सम्बन्धी जानकारी
- ५.५ लेखापरीक्षणका नविन अवधारणा: सूचना प्रविधि, वातावरणीय, विधि विज्ञान र सामयिक लेखापरीक्षण
- ५.६ जोखिममा आधारित लेखा परीक्षण र यसको कार्यान्वयन
- ५.७ सरकारी लेखापरीक्षण मान (Public Sector Auditing Standard)
- ५.८ बेरुजु, बेरुजु फल्लुयौट र सम्परीक्षण सम्बन्धी व्यवस्था
- ५.९ संघ प्रदेश र स्थानीय तहको लेखापरीक्षण व्यवस्था
- ५.१० लेखापरीक्षण सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय संस्था: ASOSAI / INTOSAI

६. लेखा तथा लेखा परीक्षण सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

६.१ नेपालको संविधान:

६.१.१ संघीय आर्थिक कार्य प्रणाली, प्रादेशिक आर्थिक कार्य प्रणाली र स्थानीय आर्थिक कार्य प्रणाली

६.१.२ संघ प्रदेश र स्थानीय तहको आर्थिक अधिकार

६.२ लेखापरीक्षण ऐन, २०७५

६.३ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

६.४ अन्तर सरकारी वित्तिय हस्तान्तरण सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

५.५ आय कर ऐन, २०५८

६.६ मुल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२

६.७ स्थानीय सरकार संचालन सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

द्रष्टव्य: उल्लिखित विषयसंग सम्बन्धित संवैधानिक व्यवस्था र सम्बन्धित ऐन तथा नियमावलीका बारेमा सामान्य जानकारी राख्नु पर्नेछ ।

पाठ्यक्रम लागू मिति: —

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

कानून सहायक, पाँचौ तह (स्थानीय तह) का पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र (Paper III): सेवा समूह सम्बन्धी

(नेपाल न्याय सेवा, कानून समूहको लागि)

खण्ड (क) : 30 अङ्क Section (A) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

१. कानून सम्बन्धी सामान्य जानकारी

- १.१ नेपालको न्यायिक विकासको सामान्य जानकारी
- १.२ सारवान कानून र कार्यविधि कानूनको परिचय र भिन्नता
- १.३ न्यायिक, अर्धन्यायिक र प्रशासकीय निकायको परिचय र भिन्नता
- १.४ ऐन, नियम, विनियम र गठन आदेशको परिचय
- १.५ संघ, प्रदेश र स्थानीय तह विचको कानूनी अन्तरसम्बन्ध
- १.६ मेलमिलाप सम्बन्धी सैद्धान्तिक अवधारणा
- १.७ निःशुल्क कानूनी सहायता सम्बन्धी अवधारणा
- १.८ कानून तर्जुमा सम्बन्धी सामान्य जानकारी (ढाँचा र संरचना)
- १.९ कानूनी रायको परिचय, कानूनी राय लिँदा दिँदा विचार गर्नु पर्ने कुराहरु
- १.१० रिटको परिचय र प्रकारहरु
- १.११ राजपत्रको परिचय

खण्ड (ख) : 40 अङ्क Section (B) : 40 Marks	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

२. न्याय प्रशासन सम्बन्धी सामान्य जानकारी

- २.१ प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्तको परिचय
- २.२ अदालतका तह र संरचना
- २.३ संवैधानिक इजलासको परिचय र अधिकारक्षेत्र
- २.४ अदालतको क्षेत्राधिकार (जिल्ला अदालत, उच्च अदालत र सर्वोच्च अदालत)
- २.५ फिरादपत्र, प्रतिउत्तरपत्र, लिखित जवाफ, प्रतिदावी तयार गर्दा विचार गर्नु पर्ने विषय र बयानमा खुलाउनु पर्ने कुरा
- २.६ हदम्याद, म्याद र तारिखको परिचय
- २.७ लिखतमा पुर्याउनु पर्ने रीत, दर्ता र दरपीठ

- २.८ वारिसनामा र सकारनामाको परिचय
 २.९ प्रमाणको परिचय (मौखिक प्रमाण, लिखत प्रमाण र दशी प्रमाण)
 २.१० फैसलाको परिचय, ढाँचा र फैसलामा उल्लेख गर्नु पर्ने कुराहरु,
 २.११ न्यायिक समितिको निर्णय लेखन सीप
 २.१२ इजलासको मर्यादा र अनुशासन
 २.१३ न्याय सम्पादनमा सूचना प्रविधिको प्रयोग

खण्ड (ग) : ३० अङ्क Section (C) : 30 Marks	४ प्रश्न × ५ अङ्क = २० अङ्क
	१ प्रश्न × १० अङ्क = १० अङ्क

३. स्थानीय तहको कानून निर्माण र न्यायीक अधिकार

- ३.१ स्थानीय तहको कार्यकारिणी (बैठक सञ्चालन र निर्णय लेखन) र व्यवस्थापन विधि (कानून निर्माण प्रक्रिया)
 ३.२ न्यायिक समितिको विवाद निरूपण गर्ने अधिकार
 ३.३ न्यायिक समितिको मेलमिलाप गर्ने अधिकार
 ३.४ मेलमिलाप गर्दा गराउँदा विचार गर्नुपर्ने कुराहरु
 ३.५ न्यायिक समितिको निर्णय कार्यान्वयन
 ३.६ रिटमा स्थानीय तहको प्रतिनिधित्व र प्रतिरक्षा सम्बन्धी व्यवस्था
 ३.७ देवानी संहिता र देवानी कार्यविधि संहिताका प्रमुख विशेषताहरु
 ३.८ अपराध संहिता, फौजदारी कार्यविधि संहिता र फौजदारी कसूर सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन ऐनका प्रमुख विशेषताहरु
 ३.९ अपराध पीडितको परिचय, बर्गीकरण, पीडितको अधिकार र पीडितको राहत
 ३.१० जेष्ठ नागरिक, असहाय, महिला तथा बालबालिकाको संरक्षण

द्रष्टव्य: उल्लिखित विषयसँग सम्बन्धित संवैधानिक व्यवस्था र सम्बन्धित ऐन तथा नियमावलीका बारेमा सामान्य जानकारी राख्नु पर्नेछ।

पाठ्यक्रम लागू मिति: —